СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 60. Джерзі Сіти, Н. Дж., середа, 13-го березня 1940. No. 60. Jersey City, N. J., Wednesday, March 13, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПЕРЕСТОРОГА ПЕРЕД НОВИМИ ПОДАТКАМИ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт сказав провідникам конгресу, що коли конгрес ухвалить 300 міліонів долярів більше на підмогу фармерству, то тоді треба брати під увагу також зріст загального оподаткування. Бо адміністрація не бажає задовжувати тепер край поверх 45 міліонами долярів, що є найвищою межею, наложеною конґресом.

БУДУВАТИМУТЬ НОВИЙ ТУНЕЛЬ.

НЮ ЙОРК. — Федеральний уряд уже згодився дати місту Ню Йоркові 57 міліонів долярів позички на будову підводного тунелю з Батері Парку до Бруклина. Ціла будова тунелю буде коштувати коло 80 міліонів долярів. Найбільше будуть коштувати вхід і вихід з тунелю, бо треба валити цілі бльоки домів, щоб ті входи і виходи як слід побудувати. Будова зачнеться вже дуже скоро, бо за яких два місяці.

ГРОШІ НА БУДОВУ ДОМІВ.

ОЛБАНІ. — Нюйорська леґіслятура ухвалила закон, на основі якого асекураційним компаніям дозволено уміщувати гроші в будівельні підприємства, які займаються будовою мешкальних домів, призначених для середньої кляси. В той спосіб капітали асекураційних компаній зароблятимуть відсотки, а також тим оживиться промисл будови згаданих домів.

СПОРТСМЕНИ ФІНЛЯНДІЇ.

НЮ ЙОРК. — Спортова дивізія комітету підмоги Фінляндії, на чолі якого стоїть Гувер, дотепер зібрала на згадану ціль $250,000. А задумує вона ще зібрати $750,000.

СУМНІВИ У ВАШИНҐТОНІ.

ВАШИНҐТОН. — В урядових колах сумніваються, чи готовість Англії помочи Фінляндії матиме якийсь реальний успіх. Бо, за всяким образунком, та готовість прийшла запізно, тому є сумнівне, чи фіни могтимуть взяти її під увагу. Хібаб змушували їх до того Совети своїми твердими умовами.

НАЙКРАЩІ ЛІТАКИ АЛІЯНТАМ.

ВАШИНҐТОН. — Штаб американської армії згодився на те, щоб аліянтам американські фабрики продавали найкращі і найновіші воєнні літаки. Серед тих нових моделів є такі, що роблять багато більше ніж 400 миль на годину. Штаб тільки застеріг собі, щоб разом з літаками не продавано спеціяльних летунських канонів, що є тайною американської армії і є кращими від усіх чужих того роду канонів.

СЕНАТОР ТАВРУЄ ФЕДЕРАЛЬНИХ АҐЕНТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Норіс написав до головного прокуратора Джексона листа, в якім натаврував поступовання Бюра Федеральних Агентів, що, за його відомостями, в деяких випадках насилувало цивільні свободи і виступало поза межі своєї компетенції. Норіс домагався від Джексона слідства в тій справі.

ДОПИТУЮТЬ РУЗВЕЛТА.

ВАШИНҐТОН. — У політичних колах говорять, що недавно прибув до Вашинґтону лідер політичної машини в одним стейті і звернувся до Рузвелта з безпосереднім запитом, що він думає робити в наступних виборах. Бо тепер уже підготовляються вибори делеґатів на конвенцію, що вибере кандидатів. Коли політичні провідники на місцях не знатимуть, що робити, то на конвенції готов вийти хаос. Президент Рузвелт йому відповів, щоб він постарався про вибір таких делеґатів, яких можна контролювати і повести на всяку евентуальність. Бо до червня, в якім має відбутись конвенція, ще далеко і ріжне може статися, сказав загадково президент.

БАНКРОТСТВА ФАРМ МАЛІЮТЬ.

ВАШИНҐТОН. — Статистика показує, що банкротства фарм в Америці маліють. У 1939 році змаліло в порівнянні до попереднього року на 21% таких банкротств. У 1938 р. було банкротств 1,800, а в 1939 р. 1,422. Найбільше банкротств було в 1925 році. Тоді їх число досягало 7,872.

ПІДГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ДЕРЖАВНИХ ПЕРЕГОНІВ.

ТРЕНТОН (Ню Джерзі). — Стейтовий сенат ухвалив створити комісію, що займеться леґалізуванням кінських перегонів, чи, точніше підготовою державної машини, що наглядатиме над закладами грошей на коні.

Подібні заходи робить і нюйорський стейт, який минулого року також ухвалив леґалізувати перегони.

КОШТИ ВІЙНИ.

НЮ ЙОРК. — Французький головний консуль виголосив перед „огайським товариством" промову, в якій сказав, що Франція тепер занята в дуже важній війні. Це війна передівсім економічного характеру, в якій противники старають себе наперед виснажити економічно. Щоб узброїти модерними машинами один гарматний полк, треба $2,750,000, казав консуль. А одноминутове стріляння з тяжкого воєнного корабля коштує від 25 до 50 тисяч долярів. Німеччина тепер хоче миру, щоб дістати хвилину часу на справлення того, що вона проковтнула, казав французький консуль, граф Фонтнувель.

САМОГУБСТВО ПИСЬМЕННИКА.

ФОРТ МАЙЕРС (Флорида). — Тут пополнив самогубство через повішення фільмовий драматург Джан Сондерс. Він мав 42 роки. Причиною самогубства було те, що він хорував на здоровля і загалом почував себе погано. Розвівшися зо своєю жінкою, акторкою Фей Врей, він поселився на самітнім острові і там жив до смерти.

СУДДЯ ГРОЗИТЬ ГАЗЕТЯРАМ

Окружний суддя Томас Ров у Ст. Луисі візвав Видавничу Спілку Пуліцера, що видає газету „Пост-Диспеч", на переслухання за те, що ця газета критикувала звільнення стейтового посла Брейдія, обвинуваченого за вимушення. Управитель, редактор і рисівник мають „показати причину, чому вони не мали би бути карані за погорду до суду".

УБИВ ЖІНКУ Й ПІШОВ НА ЗБОРИ

Луіс Грондін, 46-літній робітник допомогових робіт, признався перед нюйорською поліцією, що він зарубав топором на смерть 23-літню Ілейну Росі та покинув її тіло в своїм мешканні на цілу добу, а самий поїхав на товариські збори в Покипсі.

Він говорив поліції, що допустився вбивства у власній обороні, як жінка, котра була його любкою, кинулася на нього з ножем.

Грондін признався поліції добровільно. Вернувшися з Покипсі, він підступив до одного поліцая на дорозі, оповів йому про подію й повів його до мешкання, де лежало тіло вбитої.

ВІД НЕОСТОРОЖНОГО ПОСУНЕННЯ РУКИ

Дейвид Мур з Вейверлі, Ню Йорк, закладав до свого авта нову батерію. Підчас цеї роботи його рука посунулася й він, не хотячи, потиснув на ґудзик, що пускає машину в рух (так званий „стартер"). З огляду на те, що машина була заключена, мотор почав працювати, а що машина була наставлена на рух назад, то авто стало їхати почерез вулицю, аж поки не задержалося на одній крамниці. Була шкода в крамниці й Мур звихнув собі карк і плечі. Його синок, що сидів на передньому сидженні й приглядався до батькової роботи, вийшов з пригоди без ушкодження.

ІВАН ГНАТИШИН КАНДИДАТОМ ДО ОТАВСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

Крім Антона Глинки, що поставлений є партією суспільно-кредитовців і Нової Демократії кандидатом на посла до отавського парляменту, мають канадійські українці ще й другого кандидата на посла до федерального парляменту. Тим кандидатом є молодий адвокат зо Саскатуну, п. Іван Гнатишин, якого поставила партія „Національного Уряду" П. І. Гнатишин кандидує з виборчої округи Йорктон у Саскачевані. Якщоб українці в Йорктонщині, де вони становлять досить поважну більшість виборців, поставилися солідарно, то могли вибрати свого посла до отавського парляменту, який відограв би там важну ролю для українців у часі мирових переговорів, які, без сумніву, скоріше наступлять, поки прийде до нових домініяльних виборів. П. Гнатишин належить до здібних адвокатів і дуже діяльних та свідомих українців молодшого покоління, вихованого вже в Канаді. П. Гнатишин є вихованцем Інституту ім. Петра Могили в Саскатуні і часто відзначався в дебатах та відомий є як добрий бесідник.

НЕ СТАЛО ПСІВ, НЕ СТАЛО МІСТА

У каліфорнійськім повіті Сан Матео є місто Бейшор Сити. Властиво було, бо його вже нема. Воно удержувалося з собачих перегонів, що тут відбувалися. Колиж прокураторія виступила проти цих перегонів, як противних законові, всіх собак звідти забрано, а за тим усі мешканці міста розїхалися. Дійшло до того, що місто треба було признати розвязаним.

ПОДВІЙНЕ ВБИВСТВО

Леонард Грейбер, 36-літній мешканець Гайленд Фолз, Ню Йорк, убив у Роклі, Ню Джерзі, 20-літню Анну Ковальчик з Сентралії, Па., а потім убив себе самого.

ЗА ОБРАЗ ВІЙСЬКОВОГО КАПЕЛЯНА НА МАРКАХ

Нюйорський конгресмен Бері вніс резолюцію, щоби почтовий уряд видав почтовий значок з портретом о. Френсіза Дофія, капеляна 69. полку піхоти, відомого з почесної служби підчас світової війни в Франції.

ГАРНИЙ УРЯДНИК ЮНІЇ...

У карному суді в Ню Йорку признали присяжні судді Алберта Манганара, секретаря-скарбника місцевого відділу юнії візників, винуватим вимушення оплат від дрібних перекупнів овочів при помочі загроз страйків і побоїв.

ВАЖНЕ ЛІКАРСЬКЕ ВІДКРИТТЯ

Союз для Експериментальної Біольоґії й Медицини подав до публичного відома, що лікарям при Монтефіоре Госпител для хронічних недуг у Ню Йорку вдалося придумати лік, котрий запобігає так званому операційному пораженню, котре спричиняє часто смерть хорої людини, що перейшла операцію.

Лікування полягає на застрикуванні під шкіру певних ліків, вироблених з видільни адреналінових залоз. Лік уже випробувано на щурах і мишах, і лікарі не сумніваються, що він покажеться таксамо добрим для людей.

СМЕРТЬ ЧОТИРЬОХ ОСІБ В ОГНІ

Підчас пожару дво-поверхового деревляного дому в Норт Берґен, Ню Джерзі, згоріли 64-літній Чарлз Отто Єнсен, що був глухий і сліпий; його 61-літня жінка Елизабет; їх 23-літній син Чарлз; та 62-літній Джозеф Росел, що був у них тоді на відвідинах.

За розслідами пожарників і поліції, причиною пожару дому був вибух збірника нафти, що розігрівся й, вибухаючи, розлив нафту на сильно розігріту піч.

УРЯД БЕРЕТЬСЯ ДО ФІЛЬМОВОЇ ІНДУСТРІЇ

Федеральний уряд закидує продуцентам фільмових образків, що вони захопили в свої руки театри, де такі образки показують, і перетворилися в справжній монополь. Уряд хоче розбити цей звязок між продуцентами й театрами.

Незадовго має відбутися в Ню Йорку важна судова розправа, котра має вирішити питання, звязані з ситуацією в фільмовім промислі. Уряд каже, що продуценти фільм мають 12,000 театрів та що через це самостійні продуценти не можуть виставляти своїх штук.

МОСКОВСЬКА ГОСПОДАРКА В УКРАЇНСЬКІМ ПРОМИСЛІ

„Індустрія" з 30. грудня 1939, Власний кореспондент часопису повідомляє з Дніпропетровська: „На фабриці імени Петровського було впродовж 11 місяців цього року 254 значних аварій, наслідком чого втрачено 25,000 тон вибірництва вартости 1,160,000 рублів.

„КВІН ЕЛИЗАБЕТ" ВІЖДЖАЄ В НЮЙОРСЬКИЙ ПОРТ.

ТЯЖКІ УМОВИ МИРУ ДЛЯ ФІНЛЯНДІЇ З БОКУ СОВЄТІВ

ГЕЛЬСІНКІ. — Совєтська армія натискає цілою силою з усіх сторін і виказує успіхи на всіх фронтах, включно з містом Віборгом. Усе те робиться на те, щоб змусити Фінляндію приняти якнайтяжчі умови миру. Ще тепер тратять Совєти за один день наступу до 1,000 убитих жовнірів, але з того роду втратами вони не рахуються. А склонні заключити мир тому, що війна з Фінляндією не має ніякої популярности серед цілого населення СССР. А крім того натискає на це ще й Німеччина. Кажуть, що Совєти вимагають від Фінляндії відступлення цілого озера Ладоги, Карелії, міста Віборгу, цілої низки островів, а навіть міста Петсамо.

АЛІЯНТИ ПРЕДКЛАДАЮТЬ ПОМІЧ.

ЛОНДОН. — Згідно з тим, що заявив британський премієр Чеймберлин у парляменті, Фінляндія має тільки сказати слово, а дістане повну аліянтську піддержку в її боротьбі з Совєтами. Та нема сумніву, що оті слова премієра приходять запізно й сказані головно на те, щоб рятувати престіж аліянтів, або допомогти Фінляндії виторгувати кращі умови миру.

ЗАЯВА АНГЛІЇ ВИКЛИКАЛА УСМІХ...

ГЕЛЬСІНКІ. — Як дійшла до Фінляндії відомість, що англійський премієр заявив, що аліянти дадуть зараз повну допомогу Фінляндії, як тільки вона їх про те попросить, то це принято з гіркою усмішкою.

ВІСТІ ЗО ЛЬВОВА.

ПАРИЖ. — Усе ще прибувають утікачі з західньо-українських земель, що опинились тепер під Совєтами. Кажуть, що Совєти голосять про релігійну толеранцію на тих землях тому, що церкви тепер більше переповнені вірними, ніж бувало. Кажуть, що у Львові є німецьке військо, розташоване в касарнях при вулиці Театинській і на Личакові. Та вояки з касарень не виходять і не показуються на публичних місцях. Дається щораз прикріше відчувати брак живности. В ресторанах тяжко що дістати. Нема вугля і дерева на паливо. Люди повирубували дерева в парках, щоб мати чим палити, бо цьогорічна зима дуже докучлива. Селяни нічого не довозять, а уживають самі. Зліквідовано вже цілковито духове й культурне життя, яке цвило передше, зокрема зліквідовано всі без давні культурні інституції. Далі вмаршетовують українських націоналістів і священиків, відомих з участи в народньому житті. Вивозять їх у глиб Московщини. Знаціоналізовано коло 300 камениць і віль у Львові. Мешкають тепер у них ті комуністи, що були за польської влади в тюрмах. Такі українські камениці, як товариства „Просвіта", перемінені на тюрми чи табори, де передержують арештованих. Ось такі є найновіші вісті.

НІМЕЧЧИНА І ВАТИКАН.

РИМ. — Одно певне, що конференції, які відбув німецький міністер заграничних справ Рібентроп з папою і ватиканським секретарем стейту, кардиналом Малйоніем, були винятково довгі. Але про що була мова, про те є ріжні толки. Назагал кажуть, що говорено про „мир, опертий на справедливості". Говорили також і про положення католиків у Німеччині й на землях давньої Польщі. Рібентроп заявив, що Німеччина повитає поворот кардинала Глонда до Польщі. А також заявив, що піде разом з папою хрестоносним походом проти — большевизму.

НЕ ВИЗНАЄ МІЖНАРОДНЬОГО СУДУ.

ЛОНДОН. — Англія не думає піддавати під вирішення Міжнародного Суду в Газі ті зарядження, що видає через воєнні обставини.

ЧИ НЕ ПЕРЕБІЛЬШИЛИ?

БЕРЛІН. — Міністерство комунікацій подає, що Німеччина має зарезервованої газоліни і палива на 10 років!

ДАЛІ АРЕШТУЮТЬ КОМУНІСТІВ.

ПАРИЖ. — Поліція арештувала 26 комуністів, закидуючи їм, що поширюють таємно комуністичну противоєнну пропаґанду. Минулого тижня арештовано 29 комуністів. Кажуть, що йде акція за цілковите знищення комунізму в Франції.

ДУМАЮТЬ, ЩО ВИГРАЛИ ДИПЛЬОМАТИЧНО.

БЕРЛІН. — Якщо буде заключений мир між Совєтами і Фінляндією, то це буде дипльоматична програ для аліянтів, а вигра для Німеччини і Совєтів. Так думають націсти.

ЧИ З ЛЮКСЕМБУРГА?

ПАРИЖ. — З того, що тепер діється на західньому фронті, заключають, що коли німці зачнуть офензиву, то зо сторони малого князівства Люксембурґ. Там тепер зачинає бути „гарячо".

СОЦІЯЛІСТИ І МОНАРХІСТИ ЗА АВСТРІЮ.

ЛОНДОН. — Бувші австрійські соціялісти і монархісти, що перебувають в Англії, ідуть тепер разом, щоб відродити Австрію. Думають про „надунайську федерацію", до якої належалиб Австрія, Мадярщина і частина Чехословаччини. Вони запевняють, що 80% австрійців є проти війни Гітлера з аліянтами.

ДУМАЮТЬ ПРО ВИЗВОЛЕННЯ КАВКАЗУ.

ЖЕНЕВА. — Політичні іміґранти з Грузії, Азербейджану і Вірменії вже мають свої „протисовєтські уряди", бо певні, що аліянти підуть проти Совєтів, а тимсамим вдарять на Кавказ, а це буде нагода до визволення згаданих країв зпід совєтської неволі.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ВЕСНЯНА КРІЗА

Цілий світ привик уже дивитися на початок весни кожного року як на сигнал для якогось несподіваного посунення з боку німецького диктатора Гітлера. Жде світ чогось надзвичайного й цього року.

Покищо Гітлер іще не дав найменшого знаку про те, що саме він думає починати з цею весною. Його онодішня промова, що мала дати якийсь натяк на це, не подала нічого поза звичайне запевнення, що він рішений битися до повної перемоги. Якщо можна робити які висновки з тої промови, то хіба те, що Гітлер і провідники Німеччини не бачать іншого виходу, як довгої війни.

У двох місцях нині приходить воєнна ситуація до критичної стадії. Передовсім на півночі, у Фінляндії. Там справа обертається довкола питання, чи російсько-фінська війна має вестися далі, чи має наступити порозуміння. І в одному й у другому випадку повстають важні питання: чи пошириться війна на інші краї? Назагал припускають, що коли Фінляндія буде примушена погодитися з Росією, то це буде корисне для Німеччини, а шкідливе для Франції й Англії. Звільнена від війни в Фінляндії російська армія буде могти перекинутися кудинде, а звісно, вона там не буде кооперувати з Англією.

Переломові події назрівають теж на полудні: в Італії, на Балкані й на Близькому Сході. Вказує на те нагла подорож німецького міністра заграничних справ до Італії. Досі Рібентроп виїжджав так нагло на підписання вже готових пактів. Можливо, що й цим разом він виїхав на щось таке до Риму. Вибрався він туди в дуже догідну хвилю, коли Англія почала натискати сильно на Мусолінія, щоб він скерував свої господарські відносини від Німеччини до Англії. Поки Рібентроп доїхав до Риму, Англія чимскоріше добилась угоди з Мусолінієм, отже німецько-італійське порозуміння стануло знову під великим знаком питання. Всеж таки, якби так Росія звільнилася від війни з Фінляндією, то Італії булоб важко задержати своє „невойовниче становище".

Що в Европі може дуже легко прийти до поважних пересунень сил, видно з того, що вже тепер деякі держави проявляють страх. Туреччина, наприклад, показує поважне заклопотання донесеннями про можливе фінсько-російське порозуміння. Вона припускає, що російські війська тоді вдарили би передовсім на Туреччину в Азії. Хоча тепер нема до цеї справи ніяких конкретних донесень з Румунії, то все таки можемо припустити, що не краще від Туреччини почувається Румунія, а то й усі інші балканські держави. Понад ними всіми встає марево німецько-російського порозуміння й можливого розділу впливів на Балкані й у передній Азії між Німеччину й Росію.

Очевидно, ні Англія ні Франція не приймуть таких ударів без спротиву. Тому можна сподіватися з весною великих подій.

Е. Онацький (Рим).

БАЛКАНСЬКА ГРА

В середині лютого приїхав до Італії Сидоровічі, провідник організації молоді Румунії. Підчас свого перебування в Італії він був принятий і королем і Мусолінієм, а гостювання його носило сердечний і одночасно врочистий характер. З цього приводу відновлено не тільки давню історію про спільне походження теперішних румунів та італійців від славних римлян, але навіть і свіжіше ідеольогічне споріднення. Як казав Сидоровічі італійським журналістам, теперішня Румунія походить від давнього Риму, так і теперішній румунський режім споріднений найближче з італійським фашизмом, від якого він узяв корпоративний устрій, тоталітарність, протипартійність і т. п. Не хочемо полемізувати з Сидоровічем, і то тим більше, що й італійські часописи з ним не полемізують. Пригадуємо тільки, що в часах нищення так званої Залізної Гвардії Кодреану, і в Румунії і в Італії думали цілком інакше. Але, ясна річ, часи дуже змінилися. Раніше ми бачили, наприклад, німецьких летунів у боях з червоними летунами в Еспанії, тепер, як запевняють часописи, німецькі летуни беруть теж участь у боях, але вже поруч з червоними летунами і проти летунів маленької Фінляндії, тієї самої маленької Фінляндії, що, без допомоги німців, ніколи не була б навіть і осягнула своєї незалежности. Так, часи дуже міняються!

Раніше, наприклад, у часах Карпатської України, бажання Угорщини в Італії були майже законом. Особливо в ділянці так званої ревізіоністичної політики. Тоді ніхто не згадував про спільне походження румунів та італійців, та взагалі всі в Італії, йдучи за прикладом дуче, що в незвичайно їдкий і саркастичний спосіб висмівав звичай французів покликатися на „латинське споріднення" Франції й Італії, дуже підозріло ставилися до всіх теорій у політиці про „споріднення". (Ми знаємо, чого коштували нас ці теорії „споріднення" з москалями та поляками, і взагалі всі оті теорії словянського споріднення, що все ховають у собі зерна чийогось, головно московського, імперіялізму!) Тоді вважався більш природним і витідним союз з мадярами, чисто азійського, тюрко-фінського походження, ніж, скажім, з румунами, латинського походження.

Але тепер часи змінилися. Тепер на кордонах Угорщини зявилася Москва з III Інтернаціонал, не вважаючи на жорстокі і ганебні поразки в Фінляндії, здобуває зручною пропагандою все нові позиції на Балканах, серед словянських народів. Тепер навіть у Болгарії, де династія споріднена через болгарську царицю з Італією, московська пропаганда здобуває небезпечні позиції та завязує з болгарськи урядом комерційний договір, що може мати цілком несподівані наслідки. Згідно з цим договором, Москва має можливість робити собі на території Болгарії бази для повітряного сполучення. Мається на увазі сполучення між Москвою і Болгарією, але по суті ці бази все залишаються базами, що знаходяться дуже близько від Босфорської та Дарданельської протоки. Мало того, Москва дає Болгарії засоби для зорганізування 40,000 робітників для обрібки сирого бавовника, що його привозитимуть із Советщини, а потім вивозитимуть — вже оброблений — знову до Советщини. Це значить, що Москва утворює в дуже зручний спосіб серед болгарського населення компактну масу робітничу, що залежатиме цілком від московського капіталу. Додаймо до цієї маси, 40,000 люду, ще членів їх родин (у середньому по 3—4 чоловіки) та всяких техніків і інжинірів, — а зрозуміємо, які впливи нараз здобуває собі Москва в Болгарії. А чому? Тому, що конференція балканської антанти, що збиралася на початку лютого в Білгороді, не пішла в ніякий спосіб назустріч болгарським справедливим вимогам, спеціяльно щодо Добруджі, яка знаходиться тепер під Румунією, і щодо виходу до Середземного моря, що знаходиться тепер у руках Греції. Москва обіцяє, що, спираючись на неї, Болгарія все це здобуде.

Внаслідок усього цього Румунія почуває себе порядно загроженою.

Вона не забуває, що в її зносинах з советським урядом залишилося нерозвязаним питанням Басарабії, і крім того вона має сумніви, чи не захоче Москва висунути і супроти Румунії ідею свого „споріднення" з українцями Басарабії та Буковини, як це вона зробила в відношенні до Польщі.

І потім — існує ще питання румунської нафти. Без нафти не можна вести сучасної війни. Її треба і для автомобілів, і для совгіт (танків) і для аеропланів. Тому посідання нафти — вже само по собі вирішує питання про більш чи менш скору перемогу. Мало хто знає, що саме румунська нафта вирятувала Італію підчас так званої етіопської війни та санкцій, що з неї постали. І тепер для Італії питання румунської нафти має величезне значіння. При її яскраво большевицькому наставленні, що так її виріжняє від її спільниці в осі Берлін—Рим, осі, що про неї вже ніхто не згадує, бо її заступила вже зовсім інша вісь, вона не може і не хоче рахувати на советську нафту, що йшла з Кавказу. Та і навряд чи та моглаб тепер доходити до Італії, з огляду на її величезне запотребування з боку самої Советчини та Німеччини. Нафтаж англійська та американська задорогі, і служать тільки засобом для того економічного підбиття Італії з боку так званих плютократичних держав, що від нього Італія всіми силами намагається звільнитись.

Отже питання румунської нафти викликає саме тепер незвичайну складну гру інтересів, у якій Румунія почуває себе не дуже безпечно. Бо Англія і Франція не можуть виграти війни з Німеччиною, поки вони не позбавлять її двох найголовніших середників війни — нафти і заліза. Залізо йде ди Німеччини з північної Швеції, і тому на цю північ все частіше звертається тепер увага цілого світу, а нафта йде з Румунії і з Кавказу. Раніше чи пізніше, аліянти мусітимуть зважитися на вирішальний крок, себто, залишиши в стані більшого чи меншого спокою західний фронт по лінії Мажіно і Зігфріда, перенести всю увагу на схід: Румунію і Кавказ. Ось два пункти, що навкруги них вирішиться доля будучої Европи, і в тому і наша доля.

З тієї гри, що відбувається навкруги Румунії також і в Римі і що примушує Рим відсунути на деякий час угорські домагання щодо румунської Трансильванії, можна зробити тільки один висновок: Італія не залишиться байдужою до долі румунської нафти, і з цим становищем Італії мусітимуть числитись обидві сторони, як Німеччина із Советами, так і Англія з Францією. Та не можна не визнати, що Англії і Франції, при їх нафтяних багатствах,досить легко зрозуміти нафтяні потреби Італії і піти їм назустріч. Але подбавши, щоб та нафта ні в який спосіб не доходила до їх воротів у війні, для Німеччини й Советчини.

В ділянці фактів відмітимо, що німецький міністер торговлі, Клодіюс, після довгих переговорів у Букареші, прибув до Риму, де, таксамо після довгих переговорів, підписав торговельний договір, якого зміст не був оголошений. І знову виїхав до Румунії, зараз після підписання римського договору. Ось так іде велика гра. . .

РОЗІТА ФОРБС ПРО ЕВРОПУ

З кінцем лютого перебувала в Едмонтоні Розіта Форбс, відома подорожуюча англійська лекторка, що давала доклади про довоєнні обставини в Европі, які вона знає знаменито, бо обїхала европейські краї і пізнала та говорила особисто з Мусолінієм, Гітлером і Сталіном.

Мусоліні це, згідно зо словами мис Форбс, великий ґеній і великий державний муж, а Гітлер також ґеній, але ніякий державний муж.

Гітлер казав мис Форбс у липні минулого року, що коли б він мав у руках цілу Европу, то міг би тоді розпочати кольонізацію Европи. А Мусоліні говорив їй про те, що хотів би зробити своє життя чимсь зразковим, та все, що йому вдалося осягнути, є далеке від його мрій. Тепер, на гадку мис Форбс, деякі мрії Мусолінія сповнились, бо йому вдалось задержати Італію від війни. Мис Форбс твердить, що Італія не піде до війни з Британією, хіба, що Німеччина буде вже на порозі своєї перемоги над аліянтами. Щодо Гітлера, то, каже Форбс, він розпічне дійсну війну, коли буде приготований до найменших подробиць, то є до останньої гармати та до останнього літака. Сталін запевнив мис Форбс, що Гітлер не розпічне війни, поки не буде певен перемоги. Також не вірить мис Форбс, що Німеччина заломиться внутрішньо, бо німецький нарід є занадто вдячний Гітлерові за те, що він поставив його назад на ноги і дав йому рішальний голос у світовій історії. Коли мис Форбс мала нагоду перший раз говорити з Гітлером 1933 р., то він старався не говорити всієї правди, але вона пізнала, що його головною ціллю є привернути Німеччині те становище, яке вона мала перед версайським миром. Тепер, твердить мис Форбс, його мрією є панування над світом. Говорення Гітлера, що він хотів би кольонізувати Америку, виглядає дуже фантастично, одначе, якщо німецька торговля, ідеї, культура й спосіб життя запанують всецілло в Европі, то чиж вони не можуть поширитись і на Америку? — каже мис Форбс.

Далі каже мис Форбс таке, що хоч німецькі жовніри знають, що їхні черевики є зроблені з паперової прасованої маси (компрес пейпер), одіння з городин, а газоліна є витягом з бараболь, то вони є в 90 відсотках за Гітлера. І то з 3 причин: є вдячні йому за те, що він зробив для їхньої батьківщини; є амбітні й того переконання, що як не будуть нацистами, не матимуть успіху; мають страх за те, що станеться з їхнім краєм, якщо Німеччина дістанеться під чуже панування.

Також навела мис Форбс такі слова Гітлера, які чула від нього: „Нема сенсу думати, що війна буде коротка. Ви, британці, бетеся ліпше, чим довше війна ведеться, а якщо війна буде тягнутися дуже довго, то воювання стане у вас навиком".

Щодо Росії, то мис Форбс думає, що Совети можливо підуть разом з Німеччиною, бо в засаді їх політичні вірування є основані на тиранії, виелімінуванні особистого способу думання й усунення релігії. Не годяться вони лиш щодо націоналізму і щодо того, що робітники в інших краях не голодують.

Дальше мис Форбс хвалила Британію за її спосіб приготування до війни. Британська повітряна й морська фльота запобігли бльокаді британських островів, а знамениті успіхи британської повітряної фльоти треба завдячувати знаменито вишколеним і присланим з Канади летунам. Казала, що може прийти до того, що Британія та її аліянти мусять бути готові на те, що будуть воювати з організаційним генієм Німеччини з додатком незмірних ресурсів Советської Росії.

Дві бандитські держави — Росія і Німеччина — будуть держатись разом і тому аліянти мусять їх поборювати як цілість" — казала мис Форбс. Вона переконана, що Гітлер не бажав собі німецько-російського союзу, але до нього приневолили Гітлера його генерали, які не хотіли боротись на два фронти. Особисто Гітлер не любить комунізму і не довіряє йому. Раз він написав до неї: „Моя остання війна буде проти комунізму". Щодо Сталіна, то, каже мис Форбс, це поволі думаючий, отяжілий чоловік, невдоволений і огірчений.

Головно командуючий фінською армією, генерал Манергайм, це, за словами мис Форбс, найгарніше презентуючий себе чоловік в Европі. „Він є імпонуючий старий чоловік, що совгається на лещатах, пливає та їздить верхи. Своїм оптимізмом і живучістю нагадує Франкліна Рузвелта.

К. Вовк.

ДУРНИЙ ЖАНДАРМ

(1)

Під плотом коло воріт стояв стіс букових колод на зиму. Ті колоди ще треба було покололти на дрібні поліна. Колоди стояли так ціле літо, ніхто не брався до них. Аж коли надійшла осінь, коли вже йшло до зими, син господаря, кремкий парубок Гнат нагадав собі, що вже крайня пора зачати.

Рубає вже третю днину. Таки там, де колоди лежать. Коло плота при воротах. Не легка була це робота. Всі колоди сукаті й ґудзаті. Гнат коле їх залізним клином. Що вдарить по клині довбнею, то заклене. Таким прокльоном додає ударові сили.

— Чорт би тебе! Попустиш ти, собако? Ей, небоже, як я тебе! А матері твоїй, ти, бучий сину! Ага, вже подаєшся? Ну, нарешті спокірнів!

Вдоволений кидає на бік розколену на дві частини половину колоди і бере свіжу.

Пару кроків перед Гнатом сидить з обвязаною полотном головою одноліток і приятель Гната, Софрон Міркуш. Зпід шмати на чолі визирають краї зеленого листя капусти. Сидить на колоді перед Гнатом, пакає люльку і призирається до роботи товариша.

Від правої брови скісно через ціле чоло аж до чуприни йшов червоний шрам. Це памятка з недільної забави в коршмі. Рана не була рівна, зубата на краях шкіри, бо збанок, яким його тоді Гнат звалив по голові, був щербатий. Це сталося так:

В коршмі сусіднього містечка, як ті міщухи кажуть, у ресторані, бувала музика, бували танці. На ті музики приходив, хто хотів. Приходили парубки і дівчата з міста, приходили арубки і дівчата з сусідніх сіл. До таких належали також Гнат і Софрон з Мокутова.

Напитки, любощі і заздрість дуже часто доводили до спорів, бійок і взагалі до ріжних перепалок, головно між парубками. Дуже часто ні сіло, ні пало, вибухала буча, деколи крівава. Дівчата, що частіше бували на тих музиках, вже привикли до таких несподіванок. Коли тільки зачули голосніший крик, або побачили перше кинене крісло, чи першу кинену склянку, вискакували на лавки під стінами і вижидали кінця бучі. Потому самі вимивали і витирали порозливані по підлозі напитки, юшки і соси. Також обвязували порозбивані голови і пришивали повідирані у парубків рукави.

Одної неділі пішли до тої коршми в містечку Гнат і Софрон. Софрон уже був по пару чарках горівки. Хотів дразнити Гната. Залицявся до дівчини, до котрої зідхав Гнат, і ввесь час танцював з нею, майже не випускаючи з рук. Нарешті Гнатові поцастило захопити дівчину. Покрутився з нею і коли музика затихла, повів її до другої половини салі, де стояли столи і крісла. Казав дати пів літри солодкого гарячого вина, велику порцію телячої печені зо сливками і торт у формі серця.

— Це доказ, як страшно я тебе люблю!—сказав, проковтуючи дівчину очима, бо вже випив вісім кватирок вина. Дівчина подякувала йому, моргнувши до нього солодко і стиснувши його руку. Печеню зїла до останнього кусника. Дівчина була неабияка смакунка і мала вовчий апетит. Вона була з того села, що й Гнат, лише, що служила в місті кухаркою.

Саме, коли дівчина скінчила їсти серце, надійшов Софрон. Вхопив її за стан, голосно юхнув і потягнув на салю. Гната сильно розсердило це. Та прийшло ще гірше. Музика давно затихла, і танець скінчився, та Софрон дівчини не привів назад, ні вона сама не прийшла, щоби при нім відсидіти те, що за його гроші зїла і випила.

Сердито крикнувши „грім би вас!", Гнат пішов шукати. Скоро знайшов. В сусідній кімнаті Софрон і дівчина сиділи при столі. Софрон поклав руку на рамя дівчини і залюблено дивився в її очі. На столі стояла літра солодкого теплого вина і два кусники торту. Аж два серця з торту! Гнатові було забагато. На столі стояв збанок. В першій злості вхопив збанок і ним гарахнув Софрона по голові. Тепер Софронові було цього забагато. Схопився і на Гната замахнувся кріслом. ударилися два крісла. Дівчина втекла. До кімнати прибіг господар з парубками. Когутів розділили. Гната викинули з коршми. Софрона обмили з крови, обвязали йому голову і він пішов далі танцювати. З підлоги кров Софрона змили, в крісла вшрубували запасові ноги. Саме через ті постійні бійки були до них зроблені крісла з запасовими ногами.

(Дальше буде).

БЕЛЕС І ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЛЕБРЕН.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕ НАРІКАТИ, А БОРОТИСЬ.

У тих тяжких часах, які переживає український нарід, варт пригадати собі тяжкі переживання нашого Генія. Особливо те, як він не нарікав на свою щербату долю, а орав „убогу ниву", надіючись „добрих жнив", очевидно не для себе, а для українського народу. Він виразно витичив українському народові шлях, по якому треба йти, щоб визволитися з неволі. Сказав нам ясно, що треба волю окропити злою, вражою кровю. У Шевченка воля спить на трунах. Для слабодухів нема раю. Є для тих, що вміють вставати і кайдани рвати. Тому Шевченко й благає Бога допомогти стати знову на ката. Ось це є те, на що ми повинні памятати, коли думаємо про допомогу визвольним змаганням України.

Михайло Шміґельський,
Клівленд, О.

ЩО ПИШУТЬ З УКРАЇНСЬКИХ СІЛ.

Гром. Михайло Петрик у Ню Йорку дістав з рідного села Купчинці, Тернопільщина, листа, в якому читаємо між іншим таке:

„Ми прочували, що польська армія, як буде відступати, то з українських сіл полишить тільки землю і воду, але вони не мали коли це зробити...

„Дотепер (початок грудня 1939 р. — Ред.) не є так зле, але на те зле, що не годен ніхто купити. Тут такий звичай, що в осени кожний, заможний чи вбогий, стягається з звідси, то звідти і так взується на зиму і приодіняється. Та осінь не принесла нам нічого, бо так по містах десь вибрали з крамниць і повивозили. Жиди трохи позаховували і тепер з дір витягають. Спекулянти приносять до села і хочуть за те вдесятеро стільки, що передше коштувало. Чоботи коштували передше від 20 до 25 злотих, а жид тепер хоче за шкіру на чоботи від 200 до 250 злотих. І то навіть не хоче брати грошей, а хоче пшениці, масла, яєць, а то й — солонини. Значить, що вбогий чоловік і приступити не може, бо так, як у мене, то потрібно дві пари чобіт, бо розлітаються, а як розлетяться, то треба буде босому сидіти в хаті. За метер матерії, що перше коштував 4 злоті, тепер жиди хочуть від 30 до 40 злотих. Польські гроші ще ходять, а як буде далі, не знаємо.

„Польща нас пекла якби гарячим залізом. То хтоб за нею жалував і за польськими панами? Булоб що писати про тих панів, але напишу пізніше.

„Пишіть, що ви там знаєте про світ. Бо ми тут тепер нічого не знаємо, що де в світі діється. Навіть не знаємо, що коло нас діється, хіба тільки те, що є в селі.

„Панське поле вже забрали, тільки що в нас мало панського поля, бо розпарцелювали, але кольоністів уже від нас, і скрізь, виганяють.

„Нічого про захід не знаю, бо газети нема, а як і є, то нічого в ній про те нема.

„Ще опишу про наших людей панів, що так уже були нас стягнули, що не дали навіть роботи на гостинці. Щоб каміння товкти, треба було перехреститися на поляка. Арештувати і судити, от те знали вони робити. А тепер порозліталися, хто знає куди".

ПОЛЯКИ Й УКРАЇНА.

Біда полякам, але і нам не гаразд. Стратили вони державу, а нас ковтнула ненаситна Росія. Тепер питання для поляків: чи відродиться Польща, а як відродиться, то яка?

А для нас: чи вже раз діб'ється український нарід своєї власної незалежної держави — соборної України?

Про ці справи багато подибуємо тепер голосів у всій нашій заморській пресі. Недавно був навіть голос з Дітройту про те, що то говорив ґен. Галер та наш адвокат Панчук, та що написали польські газети.

Колиб так брати ті голоси поверхово, то можна думати, що дехто з поляків справді дечого навчився з національного горя, та що й тому інакше дивиться тепер на українців і Україну. І обстоює льогічно й справедливо Польщу на корінній польській території, а Україну на українській землі. Та так не є, бо ця справа мається цілком противно. Того самого дня, коли п. Панчук говорив з ґен. Галером та ставив йому питання в справі України, „Дзєннік Польскі" в Дітройті писав великими буквами через цілу сторінку таке, що Росія слаба і не витримає. Тому, як тільки аліянти побють Гітлера, поляки вже самі дадуть собі раду з Советами і відберуть „Малопольску".

Значить, що теперішня траґедія Польщі таки не навчила їх нічого ще й тепер. Виходить, що горбатого і могила не випростує! Видно, що поляки так виховані на трильоґії Сенкевича, що навіть неспосібні розуміти українських змагань до волі. Вони так запоморочені Сенкевичем, що далі вірять, що вернеться давня Польща „од моржа до моржа", а коли і згадують про Україну, то над Дніпром, десь під Полтавою! А не там, де Львів чи Коломия.

Таксамо думає польський уряд і новий польський премієр ґен. Сікорскі, що то ніби по першій світовій війні загарбували українські землі для Польщі. Це нам треба знати і відповідно до того ставитись до поляків і їхньої політики в справі відбудови давньої Польщі.

Д-р А. Т. Кібзей.

ЧИ ТІЛЬКИ ОСОБИСТИЙ, ЧИ МОЖЕ Й ЗАГАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС?

Коли хто слухає через радіо чужинецькі години, той завважить, що в них дуже багато мови про те, щоби підтримувати своїх бизнесменів, професіоналістів, ріжного роду майстрів і т. п. З тої пропаґанди видно тут і там навіть національну гордість, бож нераз чути, як через радіо відзивається голос з цієї чи другої нації й каже: Ходіть і переконайтесь, що ми за нарід, які солідні наші бизнеси, який у нас добрий товар! Не диво, що чужинецькі радіові стації є добре оплачувані бизнесменами тих національностей, які підтримують своїх бизнесменів, бо завдяки тій підпорі вони розвивають свої бизнеси. Інші народи, от хочби поляки, вже зрозуміли, що польська крамниця, польський ресторан, польський майстер, польський професіоналіст, лікар, адвокат, музика, це — польський здобуток в Америці. Але ми, як загал, ще так не дивимося на ці справи. Ще їх легковажимо. Ще дивимося на такі речі як особисто-бизнесові, а не загальнонародні. Це знаю хочби з тої практики, яку маю з рестораном Народного Дому в Ню Йорку, які я з салями цеї установи. Бо спитаймо так про провід багатьох наших товариств, де вони відбувають свої організаційні мітінґи? В чиїх салях? Кому дають заробляти? Тоді переконаємося, що наші гроші опиняються в таких руках, з яких для нашого народу нема ніякої користи. От заробить собі на нас неукраїнський властник салі й ресторану, зложить гроші до банку, а на зиму його жінка виїде до Фльориди. Чотири його робітники дістануть прожиток у тяжкому часі від українського товариства, а український ресторан у Народнім Домі з жалем скаже українським безробітним помічникам: не дістанете роботи цього тижня, бо нема ніякого підприємства, а банкові скаже: змилуйдеся, підождіть з відсотками, бо така й така причина, ще люди не ходять до нас, не маємо грошей на час".

Управителі Народнього Дому хотіли розвинути новий рід українського підприємства, а то уладжувати весільні та родинні бенкети та прийняття. Чому українець не має бути спосібний до такого бизнесу? Чому не можемо мати в Ню Йорку репрезентаційного ресторану в українському стилі з українськими харчами, з гарною українською услугою, щоб можна повеличатися і знанням і справністю і чистотою? Або чому не можемо з бизнесу втримати Народний Дім як український центр? Чому не маємо дати захист українській сцені? Чому не маємо дати нагоди українським гостям з інших громад Америки показати взірцеву українську хату? Чому не маємо молодому поколінню зіставити хоч одну українську домівку і місце на розбудову?

Усе те повинно статись. І може статись. А не станеться тільки тоді, коли цього не схочуть зрозуміти наші товариства й наші провідні люди. Ню Йорк повинен бути прикладом вищого розуміння таких справ, що не є особисті, але далеко більшого, загально-народнього значіння. І таке повинно бути розуміння тих справ у всіх наших громадах, у всіх наших товариствах, словом: у нас усіх.

С. Демидчук.

Не бачить...

Прохожий до жебрака:
— Таж бо ви не сліпі!
— Жебрак: — Ой сліпий я, сліпий.
— А як же ви читаєте газету?
Жебрак: — Біда її читає, я тільки образки переглядаю.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ОЛІЕН, Н. Й.

Потреба жертв.

Чи ми, українці, хочемо мати свою незалежну Україну? Всі скажемо, що так, але в який спосіб ми малиб ту Україну дістати, на це мало звертаємо уваги. Держава не прийде нам з небес, як дощ, або сніг. За неї треба вести боротьбу. Ту боротьбу веде наш нарід у старім краю, ставлячи фізичний опір большевизмові, котрий нищить нас немилосердно. Та щоби світ знав про ту нашу боротьбу і про наше змагання на вільне життя, нам треба вести пропаґанду, щоб інші держави були як слід поінформовані про нас. Цею роботою хтось має занятись. До цього треба людей і грошей. Тому звернім більшу увагу на збирання жертв. Складаймо жертви, і то зараз, бо час пропадає, а з ним наша справа визвольної боротьби.

Маючи це на увазі, тов. Запорозька Січ, від. 363 У. Н. Союзу, ухвалило $10 на народний фонд. До цього додали по 50 ц.: О. Іванців, Д. Базів, М. Луцишин, Г. П. Гроші, $14, будуть вислані до Обєднання.

Г. Підскальний.

АНСОНІЯ, КОНН.

Річний зїзд стейтової організації.

Дня 25. грудня 1939 р. відбувся девятий річний зїзд Української Стейтової Організації стейту Конетикот у Ліберті Гол, Ансонія, Конн. Зїзд відкрив голова організації, п. О. Мерещак, коротко промовою і візванням віддати честь поляглим героям. До переведення зїзду покликано п. Дмитра Чернявського з Бриджпорт, Конн., як голову, та п. Івана Біліньского з Гартфорд, Конн., як секретаря.

Протокол з попередніх загальних зборів, відчитаний п. А. Маланчуком, приявні одноголосно приняли до відома. З черги п. В. Вавро здав фінансовий звіт за 1939 рік. Загальний стан каси в 1939 році виносив $1,658.56, з чого розходів було $1,102. 88. На рік 1940 остався $555.68. Скарбник п. П. Захаревич зложив подібний звіт. Звідомлення з праці уряду розпочав голова, п. О. Мерещак. В своєму звіті натякнув на недомагання нашого орґанізаційного життя. Секретар п. А. Маланчак вказував на брак співпраці ширшого загалу, а фін. секретар, п. В. Вавро, зложив подяку савтпортській громаді за співпрацю та закликав до дальших успіхів. Скарбник п. Т. Захаревич також натякав на брак кооперації з боку загалу. Звіт контрольної комісії зложили пп. В. Калина та Г. Патинок. По уділенні абсолюторії уступаючому видилові приступлено до дискусії над біжучими справами.

Голова Молодечої Стейтової Організації, п. І. Селеман, зложив звіт з праці цеї організації. Звіт зробив сильне враження на приявних. Молодіж стейту Конетикот, виявлялася як слід зо свого завдання та доказала, що вповні розуміє вагу теперішньої хвилі. Доказом цього є хочаб приготування концерту в честь Тараса Шевченка на день 10. березня. Також Осип та Андрій Мельник зложили свої звіти, які одноголосно принято.

Головну промову виголосив п. В. Душник, редактор „України" і „Тризуба", на тему українського організованого життя. По зреферуванні положення українців під сьогочасну пору бесідник заявив, що в теперішній боротьбі народів мусить також вирішитись і доля українського народу. В останніх кількох роках у нас зайшли великі зміни. Хоча нам здається, що ми може тепер є безсильні, то тим більше ми мусимо стягнути свої сили в одну цілість та сміло йти вперед.

Після реферату обговорено справу Всеукраїнського Національного Конгресу. Зїзд одноголосно висловився за такий Конгрес та рішив вислати як делеґатів громадян: А. Маланчука, О. Мерещака й В. Калину.

До нового виділу на 1940 рік ввійшли: О. Мерещак, голова, Д. Чернявський — з. голови, А. Маланчук, рек. секретар, В. Вавро, фін. секр., Т. Захаревич, скарбник. Члени контрольної комісії: Г. Патинок, П. Дудко, А. Калимін. Орґанізатори: А. Береза, К. Стасюк, М. Ґудзик.

У вільних внесках ухвалено 100 дол. на „Україну", „Тризуб" і Пресове Бюро. До цеї суми додали по $1: А. Маланчук, В. Гірчиця, В. Калина й Т. Захаревич. Рішено приготовляти кожного року друковані звіти з цілорічного перебігу праці. Наступний річний зїзд відбудеться останньої неділі в грудні. Український День рішено відбути дня 14. липня в Ню Гейвен, Конн.

Зїзд закінчено відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна".

І. Білинський, секретар.

ЙОНҐСТОВН, О.

Активний відділ ОДВУ.

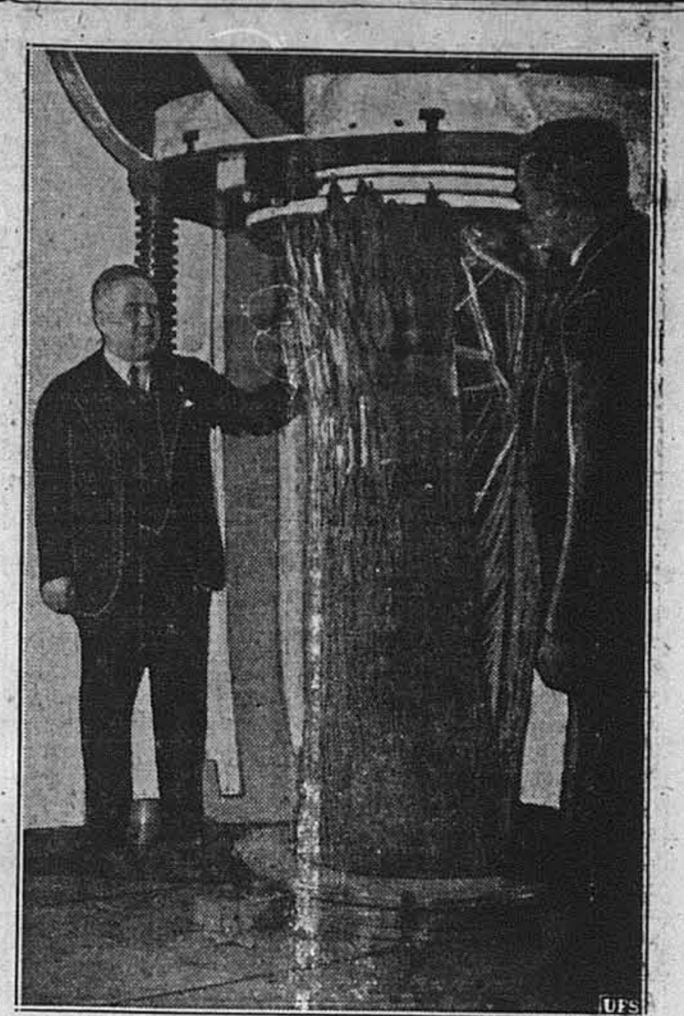
Від. 28. ОДВУ ім. Біласа й Данилишина заслугує на признання за його допомогу визвольній акції. За його старанням у 1938 році відбувся Перший День Українських Націоналістів, Академія в честь Коновальця, Листопадове Свято й інші підприємства.

В 1939 році знову відбулася Академія на честь Коновальця, принятть полк. Р. Сушка, відчит проф А. Грановського, драма „Білас і Данилишин" та інші менші підприємства. При відділі існує спортовий хлопячий клюб.

Цей відділ мав у своїх рядах звиш 60 членів, але тепер задля зміни політики в краю багато впало жертвою пропаґанди. Та ті, що остались, це завзяті націоналісти.

На річних зборах вибрано такий уряд на 1940 рік: Митро Федина (мол.) голова; П. Сильчак, заст.; Василь Сильчак, секретар; Андрій Пашович, фінансовий урядник. Контрольори остались ті самі. Всі урядники тут роджені молоді. Щиро працьовитий Максим Олечник, що був головою відділу два роки, просив звільнення з голови, через заняття в бизнесі. Йому членство віддало належну подяку за дворічну успішну працю, звільняючи його з головства.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПІД ВИСОКИМ ТИСНЕННЯМ.

„Алюмінiова компанія Америки" завела в своїх ляборaторіях у Ню Кенсинґтоні, Па., могутню машину до мірення тиснення, котра може змірити тиснення до 3 міліонів фунтів. Світлина показує, що станеться з дубовим стовпом, як на нього натисне машина з силою одного міліона фунтів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347., відбудуться в неділю, 17. березня, в годині 2. пополудні, в гали, де звичайно. Обовязком всіх членів бути присутними на зборах. — М. Романюк, предс.; К. Глосніцька, кас.; Г. Тимчій, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 97., відбудуться 17. марта, в 2. год., в галі церковній, 47 Говп Ев. Проситься членів прийти на збори, а довгуючих прийти й заплатити. Най не обіцюють урядникам і членам з місяця на місяць, що гроші принесуть і все буде добре. Хто цього місяця не прийде і не заплатить усе, що винен, буде суспендований. — В. Бродський, предс.; П. Мікула, заст. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Тов. Вільних Козаків, від. 316., відбудуться в четвер, 14. марта, в У. Н. Домі, 831 Джозеф Евеню, в годині 8. вечір. Проситься всіх членів прибути на ці збори й вислухати звіту урядників. Також проситься тих членів, котрі винують більшу суму до товариської каси, щоби кожний старався сплатити по змозі. — П. Ковтун, гол.; Д. Скороходa, кас.; В. Іванців, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Збори Тов. Любов, від. 370., відбудуться в суботу, 16. марта, в годині 7. ввечір, в гали церковній, 127. Парк улиця. Проситься все членство прибути на означений час, бо є важна справа до залагодження. Члени, котрі не мають заплаченого фонду поза вкладки, котрий цего місяця має бути закінчений, в противнім разі будуть наражені на утрату своєї належитости з товариської каси вразі хороби. Шановні члени, знаєте, що маєте дітей; чому не знаете вписати в ряди членства У. Н. Союзу? Памятайте, що хвилі життя чоловікові не відомі. — П. Воляник, предс.; О. Гіна, кас.; М. Сампара, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Надзвичайні збори Тов. Згода, від. 358., відбудуться в неділю, 17. марта, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі. Проситься всіх членкинь конечно прибути на збори, бо є дуже головна справа до полагодження, котра вимагає присутности всіх членкинь. Також залеглих членкинь проситься вирівняти довги. — К. Мураль, предс.; А. Жук, рек. секр.

МІНЕАПОЛІС, МІНН. Квартальні збори Тов. Запорозької Січи, від. 385., відбудуться в неділю, 17. березня, по Службі Божій, в церковній гали. Проситься всіх членів явитись начас, бо є важні справи до полагодження. Буде принимання нових членів. — Й. Ґресько, предс.; К. Сокіл, кас.; О. Козак, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Мітінґ Бр. св. О. Николая, від. 104., відбудеться в неділю, 17. марта, в годині 3. попол., в Народнім Домі. Проситься всіх членів, як місцевих, так і позамісцевих, прибути на цей мітінґ і вирівняти свій довг. — Т. Ющик, предс.; В. Стецко, кас.; Г. Мисак, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252., відбудуться в неділю, 17. березня, в годині 12:30 в полудне, в парохіяльній гали, 1944 Ірі ул. Проситься всіх членів прибути на збори. — Г. Семочко, предс.; П. Хомин, рек. секр.; М. Батюк, фін. секр.

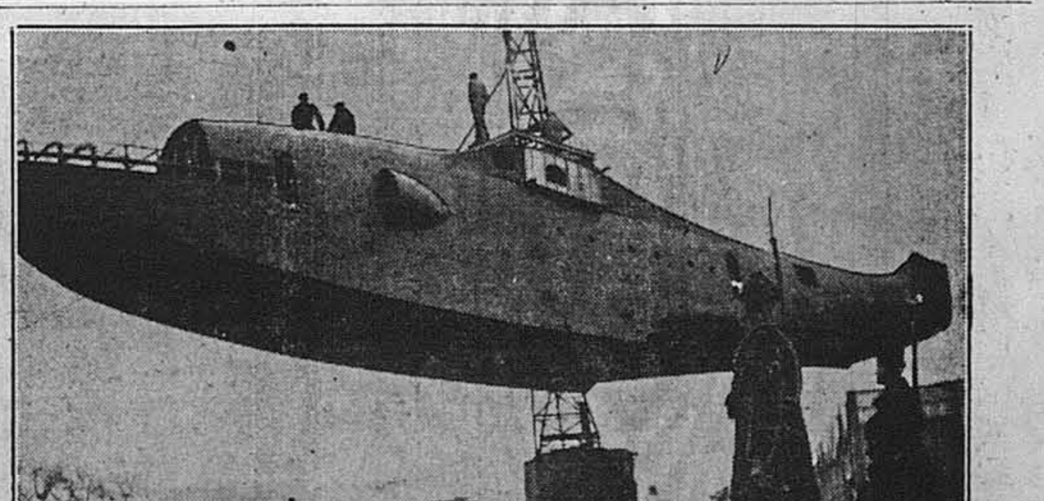
СТЕМФОРД, КОНН. Квартальні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350., відбудуться в неділю, 17. марта, в годині 5. пополудні, в церковній гали на Ґринвіч Еве. Просимо всіх членів і членкинь, приходіть на збори, бо є важні справи до полагодження. Рівнож пригадується довгуючим членам, щоби вирівняли свої залеглі вкладки. Проситься членів і членкинь не забувати про нових членів до У. Н. Союзу. Сповнім свій обовязок! — Василь Карий, предс.; Василь Блащук, кас.; Ілько Михайлишин, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Збори Сестр. Любов, від. 177., відбудуться в неділю, 17. марта, в годині 2. пополудні. Прошу членів місцевих і позамісцевих явитися на збори на час. Збори відбудуться на 18 Пілґрім Ст. — С. Саска, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Квартальні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372., відбудуться в пятницю, 15. березня, в год. 7.30 ввечір, в домі, де збори все відбуваються. Просимо всіх членів прийти на збори, бо маємо досить справ до вирішення. — Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

Між приятелями.

— Дорогий приятелю, прийди в суботу на мій шлюб.
— Дай мені спокій! — я дурний, що на свій пішов!

ДЛЯ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ ФРАНЦІЄЮ Й АМЕРИКОЮ.

„Десь у Франції" вантажать для перевозу в Америку цей великий літак, що його мають уживати для комунікації понад Атлантик між Францією й Америкою.

З КАНАДИ

(Подає: Репрезентаційний Комітет Українців Канади).

УКРАЇНСЬКІ СИЛИ МОБІЛІЗУЮТЬСЯ ДОВКОЛА Р.К.У.К.

Довгі заходи до консолідації українців і їх праці в Канаді врешті завершилися створенням Українського Репрезентаційного Комітету Українців Канади. Хоч усі чотири українські групи домініяльного значіння були однаково запрошені на Коституційну Конференцію до Вінніпеґу, дві з них, а саме СУС і СГД, відмовились на цеї прибути. Таким чином тягар консолідаційної праці спав на плечі двох найбільших українських суспільних груп у Канаді, а саме: Братство Українців Католиків і Українське Національне Обеднання Канади. Лише почуття глибокого обовязку супроти української нації і супроти Канади керувало цими двома організаціями, коли вони перебрали на себе цей важний обовязок. Другим моментом, яким керувалися ці організації, була глибока віра в патріотизм, щирість і національну зрілість українського загалу, котрі поможуть йому розпізнати і відповідно підтримати дійсно щиру патріотичну працю й осудити пусту та шкідливу балаканину і спекуляцію на українському патріотизмі. Врешті третім моментом, що змусив їх повзяти цей крок, був факт, що ці дві ґрупи фактично репрезентують релігійні і політичні світогляди та змагання більш як 70 відсот. українського населення Канади. Досить згадати, що, згідно зо статистикою самих вірних Української Греко-Католицької Церкви, нараховується понад сімдесять відсотків. Одначе Українське Національне Обеднання, яке віддзеркалює в собі найновіші національно-політичні погляди українського суспільства в Канаді в масі свого членства, включує не лише вірних Греко-Католицької Церкви, але й велике число українців Української Греко-Православної Церкви. Навіть у самій президії Р.К.У.К. є заступлені представники обох українських церков.

Надії Репрезентаційного Комітету Українців Канади вже здійснюються, і то навіть скоріше, ніж можна було сподіватись. Десятки листів з ріжних околиць Канади виявляють високе одушевлення українських мас з приводу заіснування Р.К.У.К.

Заслужений військовий і політичний український діяч та всіми знаний і люблений у Канаді ґенерал Володимир Сікевич став членом екзекутиви Репрезентаційного Комітету. Українські діячі з ріжних провінцій Канади наслідують приклад ґенерала Сікевича.

Знаний український приятель, член домініяльного парляменту, адвокат Валтер А. Токер з Росторн, Саскачеван, приняв членство в Почесній Раді у Р.К.У.К. Сили для української справи мобілізуються.

МОЛОДЬ ПОМАГАЄ ГІТЛЕРОВІ.

Німецькі хлопці в Берліні збирають старі ґазети, котрі потім очищують і перероблюють на чистий папір.

Людина може помилитися.

Трістанові Бернарові (французькому гумористові) пропав на залізничій стації, на якій мусів персідати, пакет із рукописами. Трістан Бернар зголосився із зажаленням у начальника стації. Начальник не знав, що це славний французький гуморист і обійшовся з ним доволі непривітно. Слово за словом забувся і Трістан Бернар і в запальчивости ставав чимраз нагальніший. Начальник стації почервонів наче буряк і скрикнув:

— До чорта, чи ви маєте мене за круглого ідіота?

— Я не маю вас за ідіота, — відповів Трістан Бернар уже спокійно — алеж людина може помилятися!...

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

КОГОЗ, Н. Й.

Обїздка орґанізатора.

Дня 10. лютого ц. р. вибрався я на збори до нюйорського стейту, до Когоз і околиці. По пятьох годинах тяжкої їзди я добився на місце. Збори відбулись гарно і про них дав звіт місцевий відділовий секретар. Від себе додам, що по закінченні зборів я залишився в тій місцевості на те, щоб той добрий настрій, який був підчас зборів, обернути на дійсні здобутки для нашої орґанізації, себто на те, щоби приєднати нових членів.

Когоз не є велике місто. Має коло 23 тисячі мешканців. Є чимало українців, серед яких більшість творять українці з Лемківщини. Громада назагал добре зорґанізована, має кільканацять товариств, гарну церкву, громадянський клюб і свою власну салю з парком, через котрий перепливає річка. Це дуже гарне місце на літо. Українці мають також свої бизнеси і є серед них чимало заможних людей.

В тій місцевості є відділ 57 У. Н. Союзу, що є найчисленнішим відділом в тій цілій околиці. Він має поверх 100 членів. В тім місті я пробув тиждень, відвідав майже кожну українську хату та вписав чимало нових членів. При тім дуже помагав мені відділовий секретар п. Коба. Звідти я виніс найкращі враження.

В суботу пополудні, 17. лютого, я розпрощався з когузщанами й удався до міста Гудсону. Знов дорога була дуже погана. Також прикро вразив там загальний настрій у народній роботі. Громада розсварена на тлі релігійнім і навіть Союзові збори, зокрема мій відчит, там дехто пояснював наперед, що буде звернений проти католиків. З трудом прийшлося це все вияснювати.

Другого дня я виїхав до Питсфілд, Масс., де настрій був уже кращий. Тамошні люди, заохочені успіхами в Когозі, заявили, що постараються ступати їхніми слідами.

За пару днів я виїхав до Трою, Н. Й. Там теж справи, зокрема Союзові, не представлялись дуже гарно. Є тертя в громаді, а в приєднуванні членів є ті перешкоди, що з огляду на якусь незрозумілу чемність одні люди не хочуть притягати до У. Н. Союзу інших, мовляв, ось той сусід задумує його притягнути, то я не хочу йому псувати. Дуже часто вислід такий, що один другому „не хоче псувати" і ніхто не приєднує члена.

З Трою я удався до Вотервлиту, що являється ніби передмістям Трою. Всетаки у Вотервлиті є чисельна українська громада, коло 400 родин. Мають свою величаву церкву, біля церкви цілоденна, 6-клясова школа, яку ведуть сестри василіянки. Українці мають свої орґанізації. Більшість творять лемки. Свідомі лемки зорґанізовані в своїм українсько - американськім громадянськім клюбі й у відділі У. Н. Союзу. Вони мають свій власний народній дім і зразкові бизнеси. Проте є там і малосвідомі родини, які не цікавляться українським громадським життям, а навіть не чули, що існує У. Н. Союз. За три дні мого побуту мені вдалося там записати кільканацять членів. В тій місцевості треба конче скликати великі орґанізаційні збори, або влаштувати якийсь Союзовий здвиг, щоб у той спосіб розповсюднити Союзову ідею. Такий здвиг уже навіть є намічений серед місцевих відділових урядників.

В короткім часі я знов виїду в ті околиці.

А. Маланчук,
окружний орґанізатор У. Н. С.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

КОГОЗ, Н. Й.

З діяльности 29 від. УЗХ.

В неділю, 14 січня ц. р., наш відділ У. З. Х. відсвяткував український щедрий вечір. По подільському звичаю й обичаю, членці У. З. Х. приготовили для зібраних гостей гарну вечерю. Коли гості засіли за стіл, о. парох Мартинюк відкрив вечерю молитвою і відспіванням коляди „Бог предвічний". У часі вечері предсідниця, пані Заблоцька, привитала всіх зібраних і пояснила ціль свята. При тім вона виголосила промову, в якій згадала про те, що діється на рідних землях, як там нещасний український нарід святкує щедрий вечір, скільки сліз ллється в українських хатах, та скільки могил розсіваних по українських полях. Та прийде час, говорила бесідниця, що український нарід повстане, розірве кайдани і по широких українських землях рознесеться гомін волі.

Тепер піднялася завіса і на сцені показалась жива картина з щедрого вечора. Картина представляла українську родину з дітьми. Приявні приняли її рясними оплесками. Батька в тій картині грав п. Ґураш, маму пані Ракоча; дітей: Рузя і Люба Коник, Наталія і Марія Недільські і Іван Варениця. Всі вони дуже гарно вивязались зо своїх роль. Ця картина представляла святкування щедрого вечора в старім краю. В часі цеї картини війшли на сцену члени ОДВУ, перебрані за колядників, і відщедрували кілька щедрівок. Опісля щедрували членці Золотого Хреста. Накінець виступив о. Мартинюк і, висказавши своє захоплення живим образом, закликав приявних, щоб вони пильно придержувалися своїх народніх звичаїв, бо ті взичаї гарні. Далі забрав голос іще проф. Сокольський і розказав про милі спомини з рідного краю, викликані тим живим образом. При тім він закликав приявних до збірки на українських збігців. Збіркою занялись — п. Білінський і пані Коник. Збірка принесла $48.35. При кінці свята п. Білінський подякував приявним за участь і жертву. Відспіванням коляди „Во Вифлеємі" закінчено цей вечір. Управа відділу вислала $10 через Обеднання на українських збігців, а решта, по виплачені розходів, лишається в касі.

Зложили: Й. Білінський $2; по $1: Софія Білінська, Анна Дубас, П. Жмуд, Іванна Жмуд, В. Коник, Ольга Коник, О. Лесняк, Й. Дзямба, Н. Н., М. Сокольський, Л. Конікович, Ф. Шаршонович, М. Ґовикович, М. Сторонський, Т. Ядлош, П. Ракочий, Й. Филяк, С. Павка, І. Коба, Меланія Дерлиця, В. Поврозняк, Г. Недільський, Н. Заблоцький, Катерина Заблоцька, Ядвига Жигальська, Олена Кульчицька, Єва Сташко, Пелягія Сенчук; по 50 ц.: Текля Михаляк, А. Бабяк, Розалія Бабяк, Катерина Коник, Анна Коник, Анна Дзямба, Марія Дзямба, Єва Ковтко, Христина Чубак, Анастасія Люблянецька, М. Ворощук, Т. Малігловка, Т. Малігловна (мол.), Л. Стакман, П. Гринчишин, Анна Гринчишин, Н. Назарко, М. Назарко (син), Євдокія Афінович, Марія Ракоча, А. Габура, І. Ястрембський, В. Стадник, В. Дерлиця, Евфрона Шведа; по 25 ц.: Анастасія Кавч, Н. Тиньо, П. Ґураш, Анна Ястрембська, К. Варениця; решта дрібними. Разом $48.35.

Управа відділу 29 УЗХ.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

†

У вівторок, 5. березня, через нещасний випадок помер у Елізабеті, Н. Дж., член 361. відділу У. Н. Союзу

КОНСТАНТИН ДІДУР.

Покійний родився в червні 1881. року в селі Перемислів, повіт Теребовля, в Галичині. До Укр. Нар. Союзу вступив у 1926. році в Бофало, Н. Й. Прийшов з переступним листом з Тов. Запорозька Січ, від. 353., до У. Зап. Тов. Дністер, відділу 361., у 1938. році. Покійний був ввічливої та спокійної вдачі. Оставив три сини: Володимира, Лева й Олексу.

Похорон відбувся 7. березня з похоронного заведення Мирона Литвина в Нюарку. Тіло покійного поховане на цвинтарі св. Хреста в Норт Арлінґтон, Н. Дж.

Хай земля Йому буде пером!

П. Кузма, секр.

ФАРМЕРИ ПІДДЕРЖУЮТЬ ПЛЯН ОХОРОНИ ДИЧИНИ

Фармери Саскачевану і члени орґанізацій дичини дають повну піддержку і кооперацію товариству Дакс Онлимитед у розвитку диких птахів провінції.

Ґ. В. Картрайт, головний натураліст орґанізації Дакс Онлимитед, признає ту поміч. У травні буде два роки, як орґанізація зачала свою працю. Впродовж того часу 680,000 акрів приведено під нагляд, побудовано багато там для задержання води, щоби птахи мали де плодитися.

Ціллю орґанізації є збільшити засіб диких птахів при помочі там, ровів, викопів. Побудовано близько 15 миль подвійної охорони перед вогнем.

Наслідками праці орґанізації буде більша скількість водного птацтва, засіб води для худоби і поліпшення сіножатей.

В цій роботі, говорив п. Картрайт, помагають фармери і ренчарі в провінції, як також орґанізації дичини й урядові департаменти.

ТАРЗАН І ВОҐНІ ТОРУ (111)

Торці справді якийсь час бігли понад беріг, стараючись при світлі місяця викрити втікачів. Але Юкаґ знав, як маневрувати слоном, щоб їх не завважала погоня. Він керував слона все під берег, під яким була чорна смуга тіни. По певнім часі голоси торців затихли і втікачі виїхали спокійно на беріг.

Коли вістка прийшла до королевої Аґті, що втікачі таки втекли, ще й до того схопили слона, вона попала в таку лють, що мало не здуріла. Всю злість вона тепер рішила зігнати на тих вязнях, що знаходились у її силі, зокрема на Тарзані. Думка, що пир Панту буде скоро і тоді чимало людей згине, трохи успокоювала її.

Тимчасом напруження серед невільників у копальні було дуже велике. Мов блискавка пройшло серед невільників, що Тарзан, цей могутній провідник, готов повести їх до повстання. Невільники хотіли того повстання вже зараз. Сторожі, завважуючи якусь зміну серед невільників, лупили їх із цілої сили нагайками.

Та це не втихомирювало їх повстанського настрою. Вони жадібно дивились на Тарзана, чекаючи від нього знаку. „Люди хочуть чину, Тарзане. Так, чину. Мене самого сверблять руки. Чому не зачинаєш чого?" „Я жду відповідної хвилі. Та боюся, що сторожі, а також там у столиці пронюхали щось. Занадто вони нині карають вязнів".